

جلسه هفتم

۱- حل تمرین جلسه گذشته

۲- سربار جذب شده و اضافه و کسر جذب سربار

۳- تست و تمرینات نمونه

شرکت تولیدی سفید
جدول مطالبه بدهی
برای دوره مالی منتهی ۱۳۹۲/۱۲/۲۹

بدهی	۹۵۰۰۰
موارد مستقیم اعتباری دوره	
موارد مستقیم خریداری شده	۴۲۰۰۰۰
کامیاب برای مصرف	۴۸۵۰۰۰
موارد مستقیم باطل شده	(۵۰۰۰۰)
موارد مستقیم مصرف شده	۴۳۵۰۰۰

شرکت تولیدی سفید
جدول بدهی تا آگوسته مطالبی شده

بدهی	۲۷۰۰۰
کلیه بدهی مطالبه شده	
موارد مستقیم مصرف شده	۴۳۵۰۰۰
دستور مستقیم	۲۰۰۰۰۰
سرمایه	۱۵۰۰۰۰
بدهی تا آگوسته مصرف شده	۸۱۲۰۰۰
موارد مستقیم مصرف شده	(۳۵۰۰۰)
بدهی تا آگوسته مطالبی شده	۷۷۷۰۰۰

شرکت تولیدی سفید
جدول بدهی تا آگوسته مطالبی شده
برای دوره مالی منتهی ۱۳۹۲/۱۲/۲۹

بدهی	۴۵۰۰۰
کلیه بدهی مطالبه شده	
موارد مستقیم مصرف شده	۷۷۷۰۰۰
کامیاب برای فروش	۸۲۲۰۰۰
موارد مستقیم مصرف شده	(۴۲۰۰۰)
بدهی تا آگوسته	۷۹۰۰۰۰

حل تمرین شرکت سفید:

د. م. = ۳۰۰ + ۳۰۰
= ۴۳۵۰۰۰

سرمایه = ۳۰۰ + ۳۰۰
= ۳۵۰۰۰

شرکت تولیدی سفید
جدول بدهی تا آگوسته مطالبی شده
برای دوره مالی منتهی ۱۳۹۲/۱۲/۲۹

بدهی	۹۵۰۰۰۰
فروش	
بابت	(۷۴۰۰۰۰)
سود باقیمانده	۱۹۰۰۰۰
سودهای عملیاتی	(۷۰۰۰۰۰)
هزینههای عمومی	
اداری فروش	۱۲۰۰۰۰
سود عملیاتی	(۳۰۰۰۰)
مالیات	
سود خالص	۹۰۰۰۰۰

$$\frac{\text{سود باقیمانده}}{\text{فروش}} = 12\% \Rightarrow \frac{\text{سود باقیمانده}}{\text{فروش}} = 0.12$$

$$\frac{x - 740000}{x} = 0.12 \Rightarrow 0.12x = x - 740000 \Rightarrow x - 0.12x = 740000$$

$$x = \frac{740000}{0.88} = 840909$$

$$120000 \times \frac{1}{25} = 4800$$

سربار جذب شده

یکی دیگر از عوامل بهای تولید سربار ساخت است که بهای عواملی مانند مواد غیر مستقیم و دستمزد غیر مستقیم و در آن قرار می گیرد همانطور که گفته شد اطلاعات مربوط به سربار همواره در دسترس نیستند زیرا بهای برخی از عوامل سربار مانند بهای آب و برق مصرفی با تاخیر به دست ما می رسند بنابراین بایستی سربار را به صورت برآوردی محاسبه کرده و بر اساس یک مبنای معقول و منطقی جذب محصولات نمود. این نرخ، نرخ جذب سربار نامیده می شود. نرخ جذب سربار از رابطه زیر به دست می آید:

$$\text{نرخ جذب سربار} = \frac{\text{هزینه های سربار ساخت برآوردی}}{\text{مبنای جذب سربار}}$$

مثال

نکته : انتخاب مبنای جذب سربار بسیار مهم است زیرا بایستی بین سربار و مبنای آن یک رابطه ی منطقی وجود داشته باشد معمول ترین مبناها برای جذب سربار شامل :
حجم تولید ، ساعات کار مستقیم ، ساعت کار ماشین آلات ، و ... اما معروف ترین مبنا برای جذب بهای دستمزد مستقیم می باشد .

ارقام زیر در ابتدای سال در شرکت تولیدی مهشید برآورد شده است :

بهای سربار ساخت : ۳۰۰،۰۰۰ ریال

بهای دستمزد مستقیم : ۴۰۰،۰۰۰ ریال

با فرض اینکه این شرکت برای جذب سربار از مبنای دستمزد مستقیم استفاده نماید ، نرخ جذب سربار را برای محصولات آن در این سال بدست آوردید ؟

$$\frac{300000}{400000} = 75\%$$

سربار جذب شده و محاسبه اضافه یا کسر جذب سربار

سربار جذب شده با استفاده از رابطه زیر بدست می آید:

$$\text{نرخ جذب سربار} \times \text{حجم مبنای واقعی} = \text{سربار جذب شده}$$

با در نظر گرفتن اطلاعات مثال قبل و با فرض اینکه بهای واقعی دستمزد ۳۸۰،۰۰۰ ریال باشد سربار جذب شده به صورت زیر محاسبه می شود: $۳۸۰،۰۰۰ * ۷۵\% = ۲۸۵،۰۰۰$

اضافه یا کسر جذب سربار

سربار قبل از شروع دوره مالی برآورد شده و ملاک محاسبه قرار می گیرد اما در پایان دوره مالی که اطلاعات سربار واقعی بدست می آید این سربار برآوردی با سربار واقعی مقایسه شده و هر گونه اضافه یا کسر جذب سربار محاسبه و ثبت می شود. رابطه محاسبه اضافه و کسر جذب سربار به صورت زیر می باشد:

نکته: چنانچه عدد بدست آمده مثبت باشد اضافه جذب سربار نامیده می شود یعنی که سربار جذب شده از سربار واقعی بیشتر بوده است اما چنانچه عدد حاصله منفی باشد یعنی سربار واقعی بیشتر از سربار جذب شده می باشد که به آن کسر جذب سربار می گویند.

سربار واقعی - سربار جذب شده = اضافه (کسر) جذب سربار

نحوه برخورد با اضافه و کسر جذب سربار

چنانچه مبلغ اضافه یا کسر جذب سربار کم اهمیت باشد به بهای تمام شده کالای فروش رفته منظور می شود اما اگر با اهمیت باشد هم بر روی بهای تمام شده کالای فروش رفته و هم بر روی موجودی کالای پایان دوره سرشکن می شود .
نحوه ثبت اضافه و کسر جذب سربار در جلسه بعد توضیح داده خواهد شد .

نکته : در این کتاب فرض می شود مبلغ اضافه و کسر جذب سربار کم اهمیت بوده و بنابراین فقط به بهای تمام شده کالای فروش رفته اختصاص می یابد یعنی اگر اضافه جذب سربار وجود داشته باشد در جدول بهای تمام شده کالای فروش رفته از بهای تمام شده مالای فروش رفته کسر می گردد تا بهای تمام شده تعدیل شده بدست آید اما چنانچه کسر جذب سربار وجود داشته باشد به بهای تمام شده کالای فروش رفته اضافه خواهد شد .

تمرین

ارقام زیر در ابتدای سال ۱۳ X 1 در شرکت سیمین برآورد شده است :

دستمزد مستقیم : ۳۰۰،۰۰۰ ریال و سربار ساخت : ۱۸۰،۰۰۰ ریال . در سال ۱۳X1 مواد مستقیم مصرف شده ۵۰۰،۰۰۰ ریال ،
دستمزد مستقیم ۲۷۵،۰۰۰ ریال و سربار ساخت ۱۷۵،۰۰۰ ریال بوده است . مطلوبست محاسبه موارد زیر :

1) نرخ جذب سربار

2) سربار جذب شده

3) اضافه یا کسر جذب سربار

4) بهای اولیه

5) بهای تبدیل

6) جمع بهای تولید

① شرکت سهامی = $\frac{\text{سرمایه اختصاص داده شده برای هر یک}}{\text{مقدار سرمایه}} = \frac{180000}{3000000} = 0.06 \text{ یا } \frac{1}{16.67}$

② $\text{سرمایه اختصاص داده شده} = \text{مقدار سهام} \times \text{نرخ سود} \Rightarrow 2750000 \times \frac{1}{16.67} = \boxed{165000}$

③ $\text{افزایش سرمایه} \Rightarrow \text{سرمایه اختصاص داده شده} - \text{سرمایه اولیه} \Rightarrow 165000 - 175000 = \boxed{(10000)}$
کمتر از سرمایه

④ $\text{کلیه اولیه} = \text{د م} + \text{س} \Rightarrow 500000 + 275000 = \boxed{775000}$

$\text{کلیه سبیل} = \text{د م} + \text{سرمایه} \Rightarrow 275000 + 175000 = \boxed{450000}$

⑤ $\text{جمع کل اولیه} = \text{د م} + \text{س} + \text{سرمایه} \Rightarrow 500000 + 275000 + 175000 = \boxed{950000}$

تست

سربار جذب شده برای تولید ۵۰۰۰ واحد محصول در سال ۱۳۸۱ در شرکت گلرنگ ۵۴۰،۰۰۰ ریال بوده است. سربار بر مبنای ۷۵٪ دستمزد مستقیم جذب تولید می شود و هیچ گونه موجودی کالا در ابتدا و پایان دوره وجود ندارد. سود ناخالص سال ۱۳۸۱ معادل ۴۸۰،۰۰۰ ریال و قیمت فروش هر واحد ۳۸۴ ریال بوده است با توجه به اطلاعات فوق به سوالات زیر پاسخ دهید:

۱- بهای تمام شده مواد مصرف شده در سال ۱۳۸۱ چقدر است؟

۱۸۰۰۰۰ ۲۲۰۰۰۰ ۴۹۵۰۰۰ ۵۴۰۰۰۰

۲- بهای اولیه و بهای تبدیل هر واحد محصول به ترتیب چند ریال است؟

۱۸۰ و ۱۸۹ ۱۸۳ و ۲۵۲ ۱۸۰ و ۲۱۶ ۱۸۰ و ۱۸۹

۳- بهای مواد چند درصد بهای تمام شده هر واحد محصول را تشکیل می دهد؟

۱۲.۵٪ ۲۵٪ ۳۴.۳۷٪ ۶۷.۷۵٪

۴- بهای تمام شده هر واحد محصول چند درصد قیمت فروش است؟

۴۰٪ ۵۰٪ ۶۰٪ ۷۵٪